

ЕЛЕМЕНТИ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

А.В. ЗАБОРА

Національний університет внутрішніх справ МВС України, м. Харків

На сучасному етапі розвитку вищої освіти в Україні одне з перших місць займають питання технології професійної підготовки вчителя, ефективність якої залежить як від набуття практичних умінь і навичок, так і чітко організованої структури отриманих знань.

Словник української мови пояснює: «Технологія — сукупність знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь». Слово «технологія» грецького походження: «*techne*» означає мистецтво, майстерність, уміння, ремесло і «*logos*» — наука, вчення, поняття. Терміну «технологія», на відміну від терміна «методика», відображає не просто передавання інформації, а процес навчання, що має важливе значення для характеристики сучасних тенденцій у педагогіці. Технологічний процес завжди передбачає певну послідовність операцій з використанням відповідних засобів (інструментів, матеріалів) і умов. Будь-яка технологія (виробнича, медична, біологічна) персоналізується завдяки мистецтву володіння процесом.

Педагогічні технології не можуть бути чимось принципово іншим за своєю суттю, ніж інші технології. Але, як і будь-які інші, вони, очевидно, повинні мати свої галузеві особливості. Це проявляється в тому, якими засобами і методами оперують, які професійні питання вирішуються. Саме врахування технологічного досвіду інших сфер створює нові можливості впливу на традиційне навчання. Педагогічну технологію характеризують два принципові моменти: гарантованість кінцевого результату і проектування навчального процесу (В.І.Євдокимов, 2002).

У цій роботі під технологією розуміється сукупність методів і засобів та порядок їх використання у навчанні для досягнення кінцевого результату. Сучасні технології містять засоби контролю за ефективністю процесу підготовки. Цілісність і порядок використання їх у навчанні тісно пов'язані з управлінням. Зглядом навчання як взаємопов'язана діяльність педагога і студента може розглядатися як процес управління, де управління — це спосіб і характер дії на об'єкт у визначеній послідовності для досягнення поставленої мети. У технологічному ланцюгу контролю знань умінь і навичок відводиться не тільки роль оцінки результатів навчання, а й перш за все — оцінки правильності ходу навчання (Н.Ф.Тализіна, 1983). Специфікою контролю знань у підготовці вчителя фізичної культури є те, що контролю піддаються в більшою мірою рухові навички і меншою — здатність до прийняття обґрунтованих рішень. Останнє базується, на нашу думку, на системності, смисловій організації і особистісній значимості навчального матеріалу.

Традиційно викладання спеціальних дисциплін будується за схемою *лекція— семінар—практичне заняття*. У дослідженні була опрацьована схема, яка містить наступні елементи: *лекція—домашнє завдання—семінарське заняття (виготовлення)—самостійна робота (підготовка творчих завдань)—семінарське*

заняття (захист творчих завдань)—практичні заняття (методичні, демонстраційні та навчальна практика)—розробка творчих уроків—навчальна практика—педагогічна практика.

Розглянемо структуру викладання тем «Розвиток рухових здібностей» і «Методика навчання фізичним вправам».

У лекційному курсі та семінарах реалізується мета відокремлення двох процесів — мислення і дії з наступним їх поєднанням. Відокремлення мислення і дії виконується шляхом постановки проблеми і виділення завдань. Зміст, який був виділений у мисленні, далі включався до виконання домашніх завдань і реалізації їх у навчальній практиці.

У теоретичній частині першої теми обґрунтовувались методологічні основи розвитку рухових здібностей. Розглядалися методи підготовки. Акцентувалася увага на тому, що якщо методи спрямовані на рішення одного завдання, то вони входять до однієї групи методів і за цільовою сутністю подібні.

У викладанні теоретичної частини другої теми навчання фізичним вправам розглядалось як послідовність з'єднаних блоків, які мають логічну, функціональну залежність.

Основною метою лекційного курсу було дати знання про те, що в основі планування і організації навчального процесу лежить програмно-цільовий підхід, відповідно до якого визначається цільове завдання і підзавдання різного рангу. Проходження навчального матеріалу планується відповідно до схеми: **якщо (умова) ... то (дія) ...**

Наприклад:

1. **ЯКЩО** учні 9-го класу в упорі можуть виконати 5 згинань-розгинань рук за 3,5—4,5 сек, **ТО** можливе навчання підйому махом вперед, **ІНАКШЕ** - спеціально організований процес розвитку сили.

2. **ЯКЩО** учні правильно виконують упор на руках, **ТО** можливе навчання розмахуванню в упорі на руках, **ІНАКШЕ** - навчання упору на руках.

3. **ЯКЩО** учні правильно виконують розмахування в упорі на руках, **ТО** виконати розмахування з різною амплітудою, **ІНАКШЕ** - продовжити навчання розмахуванню.

4. **ЯКЩО** учні уміють виконувати розмахування з різною амплітудою, **ТО** навчання вправам, що підводять до виконання вправи в цілому.

5. **ЯКЩО** учні освоїли вправи, що підводять, **ТО**: навчання виконувати вправу в цілому.

6. **ЯКЩО** учні уміють виконувати підйом махом вперед, **ТО**: виконати вправу у зв'язці.

Особлива увага зверталася на засвоєння правил успішного навчання вправам а також використання принципів установок до планування навчальної роботи (на прикладі гімнастики) в школі. *Принципові установки* — це самостійна категорія методичних положень і правил, часткових по відношенню до загальних принципів фізичного виховання і спортивного тренування. Вони, по-перше, розвивають керівні ідеї, закладені в цих принципах відповідно до сучасних умов, по-друге, виступають в якості конкретних правил програмування навчального процесу.

Для контролю знань використовувалися семантичні простори. Під семантичним простором розуміють систему певним чином організованих ознак, що описують і диференціюють об'єкти деякої предметної області. В основі побудови семантичних просторів, як правило, лежить статистична процедура (факторний аналіз, кластерний аналіз, багатовимірне шкалювання), яка дозволяє згрупувати ознаки в більш ємні категорії-фактори.

У дослідженні встановлено:

1. Технологія підготовки включає такі структурні елементи, як лекція—семинар—самостійна робота, підготовка творчих завдань—практичні заняття (методичні, демонстраційні та навчальна практика)—розробка творчих уроків—навчальна практика—педагогічна практика в школі.

2. Реалізація кожного кроку навчання можлива на основі контролю знань, навичок і звичок. Одним із методів контролю знань є аналіз семантичних просторів.

ELEMENTS OF THE PROFESSIONAL SPORT INSTRUCTOR'S TRAINING TECHNOLOGY

ZABORA A.V.

National University of Internal Affairs, MIA of Ukraine, Kharkov

During the research it was found out that the training technology consists of such structural elements as: lection—seminar—homework, preparations of the creative tasks—practices (methodical, demonstrative and educational practice—pedagogical practice in school.

The realization of each stage of study is possible with a help of verifying of the knowledge skills and proficiencies. One of the control methods is the analysis of the semantic fields.

ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО СТРУКТУРНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

ЗАЙЦЕВА В.М.

Запорізький державний університет

Вдосконалення професійної підготовки спеціалістів у різних галузях економічного господарства є предметом особливої уваги. Вдале вирішення цієї задачі передусім належить системі вищої школи. В зв'язку з цим необхідна постійна інтелектуальна робота, розробка та втілення більш сучасних методів навчання, технічних засобів, забезпечення навчального процесу доступною методичною літературою, яка відповідає сучасним вимогам [1].

У даний час на основі сучасних комплексних морфологічних, фізіологічних та біохімічних методів дослідження більш повно вивчена та продовжує вивчатися роль окремих ланцюгів шляху біологічного розвитку організму. Цьому сприяють сучасні наукові винаходи у галузі біологічних наук, вдосконалення існуючих та запровадження нових методів дослідження в цій галузі, більш високий рівень підготовки фахівців і т.п. Мета, яка є однією з головних, створення